

TYÖ- JA TOIMINTAKYVYN ARVIOINTI AIKUISSOSIAALITYÖSSÄ

OSMO-hanke
Maija Kaukonen

2020

Kestävä kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Työ- ja toimintakyvyn arvioinnin check list

1. TYÖ- JA TOIMINTAKYVYN ARVIOINNIN TARPEEN TUNNISTAMINEN

- Työ- ja toimintakyvyn arviointia voidaan tehdä asiakkuuden eri vaiheissa ja erilaisissa palveluissa.

Työ- ja toimintakyvyn arviointiin tarpeen tunnistetaan edellyttä:

- Asiakkaan kuuntelemista ja kohtaamista
- Asiakkaan ja työntekijän välisen luottamuksen syntymistä

2. ASIAKASNÄKÖKULMAN HUOMIOIMINEN

Asiakkaalle on tärkeää, että:

- Erilaisista palvelumahdollisuuksista on tietoa saatavilla
- Palveluihin hakeutuminen on helppoa
- Työskentelyssä huomioidaan asiakkaan arki ja elämäntilanne
- Selvitetään toimeentuloon ja etuuksiin liittyvät asiat perusteellisesti

3. ASIAKKAAN JA AMMATTILAISTEN YHTEISTYÖ

- Työntekijät ovat tukemassa asiakkaan oman suunnitelman toteuttamista
- Asiakas on oman elämänsä asiantuntija
- Kunnioitetaan asiakkaan mielipidettä ja valinnanvapautta hänen asioiden käsittelyssä ja suunnittelussa

4. TYÖNTEKIJÄ ASIAKKAAN TUKENA

- Sovitaan selkeästi kuka on asiakkaan omatyöntekijä, joka tarjoaa asiakkaalle riittävän tuen työ- ja toimintakyvyn arvioinnin ajan, myös käytännön asioissa (ajanvaraukset, yhteydenotot, etuuksien hakeminen)
- Työntekijä kulkee asiakkaan rinnalla

5. TIEDONKULKU TYÖ- JA TOIMINTAKYVYN ARVIOINNIN KAIKISSA VAIHEISSA

- Kunkin toimijan tuottaman tiedon ja arvion arvostaminen
- Hyvä ja avoin tiedonkulku – päällekkäisen työn poistaminen

6. TIEDON KOKOAMINEN JA KIRJAAMINEN

- Yhteenvetojen ja lausuntojen tekeminen on tärkeää, siihen on resursoitava aikaa
- On sovittava yhteisistä kirjaamiskäytännöistä

Työelämän ulkopuolella olevan asiakkaan työ- ja toimintakyvyn arvioinnin prosessikaavio

1. Asiakkaan palvelutarpeen arviointi

- TE-palveluissa
- Työikäisten sosiaalipalveluissa
- Työllistymistä edistävässä monialaisessa yhteispalvelussa (TYP)
- Kelassa

2. Työ- ja toimintakyvyn arvioinnin tarpeen tunnistaminen

3. Ohjaus terveys-tarkastukseen

Palaute ja ohjaus lähettävälle taholle ellei tarvetta työ- ja toimintakyvyn arvioinnille

4. Asiakkaan kokonaistilanteen selvittäminen ja asiakastietojen kokoaminen

5. Suunnitelman laatiminen työ- ja toimintakyvyn arvioinnin toteuttamiseksi

6. Monialainen työkykyarvio

7. Arviointi, seuranta ja suunnitelman tarkistus

8. Työ- ja toimintakyvyn arviointia tukevat palvelut

Terveydenhuollon palvelut:

- Lääkäreiden/ hoitajien vastaanotot
- Kuntoutustutkimus
- Toimintakykykeskus

Muut työ- ja toimintakyvyn arviointia tukevat palvelut

- Työpaikalla tapahtuva arviointi:
  - Kuntouttava työtoiminta, työkokeilu
  - Sosiaalinen kuntoutus
  - Erilaiset asiantuntija-arviot
  - Ammatinvalinnanohjaus
  - Kelan kuntoutuspalvelut
- Monialaisen yhteistyön käytännöt:
  - Yhteisvastaanotot
  - Mikrolaboratorio
  - TyKe-tiimit
  - Kokemusasiantuntija tukihenkilönä

1. Palvelutarpeen arviointi

Asiakkaan palvelutarpeen arviointi on asiakastyön perusta kaikissa monialaisen yhteistyön eri organisaatioissa. Palvelutarpeen arviointi tehdään monialaisesti silloin, kun asiakas tarvitsee useita eri palveluita samanaikaisesti.

Palvelutarpeen arvioinnin toteuttaminen ja sen sisältö ovat erilaisia eri organisaatioissa. Niistä säädetään useissa monialaista työtä ohjaavissa laeissa.

Palvelutarvetta arvioitaessa tulee huomio kiinnittää erityisesti:

- henkilön omiin tavoitteisiin
- ammattitaitoon ja osaamiseen
- käytössä olevaan työkykyyn
- hoidon ja kuntoutuksen tarpeeseen
- mahdolliseen erityisen tuen tarpeeseen

Tässä julkaisussa keskitytään palvelutarpeen arviointiin työ- ja toimintakyvyn näkökulmasta.

Palvelutarpeen arviointi:

[TE-palveluissa](#)

[Työikäisten sosiaalipalveluissa](#)

[Työllistymistä edistävässä monialaisessa](#)

[yhteispalvelussa \(TYP\)](#)

[Kelassa](#)

Miten työkäisten sosiaalipalveluissa selvitetään asiakkaan työ- ja toimintakykyä?

1. Asiakkaan palvelutarpeen arviointi

- TE-palveluissa
- Työkäisten sosiaalipalveluissa
- Työllistymistä edistävässä monialaisessa yhteispalvelussa (TYP)
- Kelassa

2. Työ- ja toimintakyvyn arvioinnin tarpeen tunnistaminen

4. Asiakkaan kokonaistilanteen selvittäminen ja asiakastietojen kokoaminen

5. Suunnitelman laatiminen työ- ja toimintakyvyn arvioinnin toteuttamiseksi

Tutustu työhjeseen ja sisältösivuihin tarkemmin:

www.eptyp.fi/tyo--ja-toimintakyvyn-arviointi

kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

YHDESSÄ POHDITTAVAKSI...

- Mikä tieto asiakkaan sosiaalipalveluiden palvelutarpeen arvioinnista on olennaista ja tärkeää asiakkaan työ- ja toimintakyvyn kuvaamiseksi?
- Mitä tietoa erityisesti sosiaalipalveluissa voidaan havainnoida ja kuvata asiakkaan työ- ja toimintakyvyn arviointiin?

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

2. Sosiaalinen kuntoutus palvelujärjestelmässä

SOSIAALIPALVELUIDEN KOKONAISUUS

Sosiaalihuollon peruspalvelut

Sosiaalihuollon erityispalvelut

Työikäisten palvelujen sosiaalipalvelut

SOSIAALIPALVELUJA SOSIAALISEN KUNTOUTUKSEN RAJAPINNOILTA

2.1 Sosiaaliohjaus, sosiaalinen kuntoutus ja kuntouttava työtoiminta ~ kolme erillistä sosiaalihuoltolain mukaista palvelua

SOSIAALIOHJAUS

Sosiaalihuollon asiakkuutta ohjaava palvelu

- ohjataan asiakas palveluihin
- tuetaan palvelujen käytössä ja elämänhallinnassa
- tehdään yhteistyötä eri tukimuotojen sovittamiseksi
- neuvontaa ohjausta ja tukea palvelujen käytössä sekä yhteistyötä eri tukimuotojen yhteensovittamisessa (SHL 16§)

SOSIAALINEN KUNTOUTUS

Sosiaalista hyvinvointia ja elämänhallintaa edistävä sosiaalipalvelu

- **painotetaan sosiaalista toimintakykyä ja osallisuutta**
  - **arkitaidot**
  - **sosiaaliset taidot**
  - **yhteisötaidot (THL 2018)**
- **tuetaan siirtymistä työhön suuntaaviin palveluihin**
- **ehkäistään työn ja opintojen keskeytymistä**
- **sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen keinoin annettavaa tehostettua tukea (SHL17§)**

KUNTOUTTAVA TYÖTOIMINTA

Työllistymistä edistävä sosiaalipalvelu

- painotetaan asiakkaan työllistymisedellytyksien ja elämänhallinnan tukemista
- tuetaan kokonaisvaltaista työ- ja toimintakykyä
- parannetaan edellytyksiä työllistyä avoimilla työmarkkinoilla sekä edistetään mahdollisuuksia osallistua koulutukseen ja työ- ja elinkeinoviranomaisen tarjoamaan julkiseen työvoimapalveluun (Laki kuntouttavasta työtoiminnasta 1§)